MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA

Seduta tas-27 ta' April, 2007

Citazzjoni Numru. 2283/2000/1

Paul Tanti f`ismu proprju u fil-kwalita` tieghu ta` mandatarju specjali ta` l-assenti Michael Tanti, u kif ukoll Josephine Tanti, Connie Tanti, John Tanti, Stephen u Marica konjugi Tanti u C.S.T. Limited

vs

Sammy u Joseph ahwa Mifsud f`isimhom proprju u ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta` ta` Tunis Limited

Il-Qorti:

Rat ic-citazzjoni ppresentata mill-atturi fil-11 ta` Ottubru, 2000, li in forza taghha, wara li ppremettew illi:

Permezz ta` konvenju datat 19 ta` Dicembru, 1995, li kopja tieghu hija hawn annessa u esebita u mmarkata

bhala Dok. A, kif sussegwentement emendat permezz ta` kuntratt pubbliku fl-atti tan-Nutar Dottor Joseph Lia, datat 15 ta` Dicembru 1996, li kopja tieghu hija wkoll hawn annessa u esebita u mmarkata bhala Dok. B, il-konvenuti noe obbligaw ruhhom li jbieghu, jassenjaw u jitrasferixxu lill-atturi, li flimkien bejniethom obbligaw ruhhom li jaccettaw jixtru u jakkwistaw il-proprjeta` immobbli konsistenti f`ghalqa formanti parti mit-territorju msejjah ta` l-Ibragg, fil-kontrada omonima fil-limiti tas-Siggiewi, accessibbli minn Triq tal-Handaq jew ta` Wied Hanzir, tal-kejl ta` tmint elef disa` mija tnejn u disghin metri kwadri (8,992m²) ossia tmint (8) itmiem li minnhom circa tlett elef tlett mija tmejn u sebghin metri kwadri (3,372m²) ossia tlett (3) itmiem kienu ga` jintuzaw u jinhadmu bhala barriera, liema proprjeta` kienet tmiss mit-Tramuntana mat-triq ga` msemmija, minn Nofsinhar ma` Sqaq ta` l-Ibragg, mill-Lvant u mill-Punent ma` beni ta` Baldacchino Brothers Limited jew aventi causa taghhom;

Tali bejgh sar bil-kundizzjoni espressa illi l-konvenuti noe kellhom jittrasferixxu lill-atturi, il-permess ta` barriera numru sbatax (17) fuq talba semplici;

Sussegwentement irrizulta illi l-konvenuti kienu qarrqu bl-atturi, in kwantu huma ma kellhomx l-imsemmi permess ta` barriera numru sbatax (17), u inoltre rrizulta wkoll illi l-weghda kontenuta fil-konvenju *de quo* ma setghet qatt validament titwettaq in kwantu l-barriera in kwistjoni kienet sprovvista mill-licenzji, permessi u awtorizzazzjonijiet relattivi skond il-Ligi u ghalhekk ma setghetx tiffunzjona;

Ghaldaqstant ukoll tali agir frawdolenti da parti tal-konvenuti wassal sabiex jigi minnhom ottenut, il-kunsens ta` l-atturi ghall-konvenju fuq imsemmi, liema kunsens ghalhekk huwa vizzjat ai termini tal-Ligi;

Bhala rizultat dirett ta` dan l-istat ta` fatt, l-atturi gew imwaqqfa mill-awtoritajiet kompetenti milli jkomplu jgawdu validament il-barriera in kwistjoni, kif kienu awtorizzati illi jaghmlu in forza tal-konvenju fuq imsemmi;

Ghalhekk, f`dawn ic-cirkostanzi u rizultanzi, l-atturi ma setghux jersqu u jaddivjenu ghall-att ta` trasferiment finali, b`mod illi l-konvenju *de quo* skada fid-19 ta` Gunju, 2000;

Bhala rizultat ta` l-agir qarrieqi u frawdolenti tal-konvenuti, l-atturi soffrew danni ingenti, konsistenti mhux biss f`pagamenti indebiti effettwati lill-istess konvenuti in konnessjoni ma` l-obbligazzjoni ta` trasferiment ta` barriera funzjonanti illi l-istess konvenuti qatt ma setghu jadempixxu, izda wkoll f`telf ta` qligh u deprezzament ta` makkinarju u ingenji, kif ukoll spejjez zejda inkorsi, kif jista` jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

Dan l-istat ta` fatt gie diversi drabi migjub ghall-attenzjoni formali tal-konvenuti permezz ta` diversi ittri ufficjali, izda l-konvenuti baqghu inadempjenti;

Talbu lill-konvenuti jghidu ghaliex din l-Onorabbli Qorti m`ghandhiex:

1. Tiddikjara u tiddeciedi illi l-konvenuti agixxew b`mod frawdolenti fil-konfront ta` l-atturi in konnessjoni mal-promessa ta` trasferiment tal-proprjeta` immobbli hawn fuq indikata, bil-mod fuq premess;

2. Tiddikjara u tiddeciedi illi l-kunsens moghti mill-attur ghall-konvenju fuq imsemmi gie ottenut bl-ghemil doluz tal-konvenuti b`mod illi wassal lill-atturi sabiex jinkorru fi zball ta` fatt, u ghaldaqstant l-istess kunsens ta` l-attri huwa vizzjat skond il-ligi;

3. Tiddikjara konsegwentement il-konvenju datat 19 ta` Dicembru, 1995, kif sussegwentement emendat permezz ta` l-att notarili datat 15 ta` Dicembru, 1996, bhala null u bla ebda effett skond il-Ligi;

4. Tikkundanna konsegwentement lill-konvenuti sabiex jirritornaw l-ammonti kollha mhallsa mill-atturi bhala pagamenti akkont tal-prezz finali tal-bejgh, kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

5. Tiddikjara lill-konvenuti unikament responsabbli ghad-danni kollha konsegwenzjali sofferti mill-atturi bhala rizultat ta` l-agir qarrieqi u frawdolenti ta` l-istess konvenuti u/jew ta` l-otteniment tal-kunsens vizzjat da parti ta` l-atturi;

6. Tillikwida, occorrendo bl-opera ta` periti nominandi, id-danni kollha konsegwenzjali sofferti mill-atturi bhala rizultat ta` l-agir frawdolenti tal-konvenuti u/jew ta` l-otteniment tal-kunsens vizzjat da parti ta` l-atturi;

7. Tikkundanna lill-konvenuti sabiex ihallsu lill-atturi l-ammont ta` danni hekk likwidati.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk ta` l-ittri ufficjali datati 19 ta` Lulju, 1999, 2 ta` Awissu, 1999, 25 ta` Mejju, 2000 u 27 ta` Gunju, 2000, u dawk tal-Mandat ta` Inibizzjoni Numru 3506/2000, kontra l-konvenuti, li jibqghu minn issa ingunti ghas-subizzjoni.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuti li in forza taghha eccepew illi:

1. Preliminarjament l-inkompetenza ta` din l-Onorabbli Qorti stante il-klawsola arbitrali pattwita u kontenuta fil-klawsola numru 5 tal-konvenju mertu ta` din il-kawza;

2. Preliminarjament illi Sammy u Joseph ahwa Mifsud personalment ma kkommettew l-ebda frodi u ma wettqu l-ebda ghemil doluz fil-konfront tal-atturi jew xi wiehed minnhom; illi l-atturi kienu sa mill-bidu konxji tal-fatti kollha attinenti il-barriera in kwistjoni, dan kif jirrizulta sew minn qari tal-konvenju premess u dwar dan l-eccipjenti jaghmlu riferenza ghall-klawsola numri 5 u 6 tal-ftehim in kwistjoni.

3. Preliminarjament ukoll in-nuqqas ta` integrita ta` gudizzju billi il-konvenuti Sammy u Joseph ahwa Mifsud personalment huma mizzewgin;

4. Bla pregudizzju ghas-suespost illi Sammy u Joseph ahwa Mifsud personalment ma humiex il-legittimi

kontraditturi tat-talbiet attrici billi l-atturi ghandhom biss relazzjoni kontrattwali mal-kumpannija ta` Tunis Limited; illi il-konvenuti Sammy u Joseph ahwa Mifsud ma jistghux jigu kkundannati jirrifondu s-somom imhallsa skond il-ftehim billi dawn is-somom thallsu lill-kumpannija Ta` Tunis Limited skond u ai termini tal-ftehim in kwistjoni;

5. Bla pregudizzju ghas-suespost u inoltre illi l-kumpanija Ta` Tunis Limited qdiet fedelment l-obbligi taghha skond l-istess ftehim u ma qarrqet bl-ebda mod mill-atturi; illi ghalhekk ma hi bl-ebda mod responsabbli lill-atturi ghal xi danni u dan peress li ma kkagunat l-ebda dannu lill-atturi jew lil xi wiehed minnhom;

6. Bla pregudizzju ghas-suespost u inoltre il-limitazzjoni ta` responsabbilita` kontenuta fil-klawsola numru 5 tal-ftehim mertu ta` din il-kawza;

7. Fi kwalunkwe kaz il-partijiet kienu ftehmu espressament li ebda parti mill-ammont imhallas akkont tal-prezz ma jkun rifondibbli u f`kaz biss li l-Awtoritajiet koncernati jwaqqfu lill-atturi milli jahdmu jew jisfruttaw il-barriera/ghalqa mertu tal-ftehim in kwistjoni kif fil-fatt gara allura il-pagamenti jigu sospizi imma l-ebda rifuzjoni ma giet kontemplata;

8. Fi kwalunkwe kaz l-atturi kienu baqghu jaghmlu uzu u jisfruttaw il-barriera bi qligh ghalihom u ghalhekk ma soffrew l-ebda telf u kwalsiasi spiza jew benefikat li ghamlu huwa kumpensat; inoltre kull flus li huma hallsu lill-konvenuti jinsabu pjenament kumpensati u paccuti mal-valur ta` blat li nqatgha mill-barriera, liema valur huwa bil-bosta superjuri ghall-ammont pretiz mill-atturi;

9. It-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra taghhom;

10. Salv eccezzjonijiet ulterjuri;

11. Stante li l-atturi sfruttaw l-ahjar partijiet tal-imsemmija barriera b`mod li ghamlu qliegh mill-istess barriera u l-istess kumpannija ta` Tunis Limited qieghda

tavalixxi ruhha minn din in-nota tal-eccezzjonijiet sabiex tipprezenta hawnhekk l-annessa talba rikonvenzjonali fil-konfront tal-atturi.

Rat it-talba rikonvenzjonali tal-konvenuti li in forza taghha, wara li ppremettew illi:

L-atturi rikonvenzjonali kienu dahhlu f`konvenju mal-kumpannija Ta` Tunis Limited ghax-xiri tal-ghalqa formanti parti mit-territorju imsejjah *"Tal-Ibragg"* fil-kuntrada omonima fil-limiti tas-Siggiewi, accessibbli minn Triq tal-Handaq jew ta` Wied hanzir, tal-kejl ta` 8992 mk ossija tmint itmiem, li minnhom 3372mk ossija tlitt itmiem kienu, fiz-zmien tal-konvenju, barriera, dan kollu versu il-prezz u skond il-kundizzjonijiet u pattijiet pattwiti fil-konvenju datat 19 ta` Dicembru, 1995 inkorporati u emendati fl-iskrittura tal-15 ta` Dicembru, 1996;

Dan il-konvenju illum skada billi l-kompraturi ma ressqux ghall-att finali;

Fil-mori tal-konvenju l-imsemmija kompraturi, u cioe` l-atturi rikonvenzjonali ghamlu uzu minn u sfruttaw l-imsemmija ghalqa, proprjeta` tal-kumpannija ta` Tunis Limited bi qligh ghall-istess atturi rikonvenzjonati;

Dan il-qligh kollu sar a detriment tal-kumpannija ta` Tunis Limited, li soffriet l-isfruttament tal-proprjeta` taghha dan kif ser jigi ppruvat tul is-smiegh ta` din il-kawza;

Il-kumpannija ta` Tunis Limited ghandha d-dritt li l-art taghha tinghata lura lilhom fl-istat li kienet u in difett li tigi kumpensata ghall-kwalsiasi telf ta` valur li inkorriet kagun tal-isfruttament mwettaq mill-atturi rikonvenzjonati;

Ma huwiex possibbli li l-art tinghata lura fl-istat li kienet billi sar qtugh ta` blat estensiv fiha;

Talbu lill-atturi jghidu ghaliex din l-Onorabbli Qorti m`ghandhiex:

1. Tiddikjara li fil-mori tal-konvenju premess l-atturi rikonvenzjonal wettqu xogholijiet gol-ghalqa formanti parti mit-territorju imsejjah *“Tal-Ibragg”* fil-kuntrada omonima fil-limiti tas-Siggiewi, accessibbli minn Triq tal-Handaq jew ta` Wied hanzir, tal-kejl ta` 8992 mk ossija tmint itmiem, li minnhom 3372 mk ossija tlitt itmiem kienu, fiz-zmien tal-konvenju, barriera, proprjeta` tal-kumpannija ta` Tunis Limited u sfruttaw l-imsemmija ghalqa;

2. Tillikwida, okkorrendo permezz ta` periti nominandi, il-valur tal-isfruttament mwettaq mill-atturi rikonvenzjonati kif fuq jinghad;

3. Tikkundanna lill-atturi rikonvenzjonati ihallsu lill-kumpanija Ta` Tunis Limited is-somma likwidata kif fuq jinghad rappresentanti telf ta` valur fil-proprjeta` tal-konvenuti u arrekiment mill-istess atturi ghad-dannu tal-konvenuti;

Bl-ispejjez kontra l-istess atturi rikonvenzjonati li huma minn issa ingunti ghas-subizzjoni;

B`riserva ta` kull azzjoni spettanti lill-kumpannija ta` Tunis Limited ghal danni jew kumpens iehor naxxenti mill-fatti kif premessi f`din ic-citazzjoni.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-atturi rikonvenzjonati li in forza taghha eccepew illi:

1. It-talbiet tas-socjeta` konvenuta rikonvenjenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra taghha stess, stante illi, kif jista` jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza, il-kunsens ta` l-eccipjenti fuq l-iskrittura privata li tat lok ghar-relazzjoni guridika bejn il-partijiet, gie karpit bi frodi tad-Diretturi tas-socjeta` konvenuta rikonvenjenti Ta` Tunis Limited, u ghalhekk qatt ma tista` l-istess socjeta` konvenuta rikonvenjenti tippretendi l-ebda kumpens naxxenti mill-istess agir frawdolenti taghha jew tad-Diretturi taghha.

2. Fit-tieni lok, u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-eccipjenti nghataw il-permess, ai termini tal-konvenju in

kwistjoni, illi jaghmlu xogholijiet fil-barriera mertu ta` l-istess, u ghalhekk, fin-nuqqas ta` prova illi l-eccipjenti b`xi mod agixxew oltre l-limitu tal-koncessjoni lilhom moghtija, ma huwa dovut l-ebda kumpens lis-socjeta` konvenuta rikonvenjenti.

3. Fit-tielet lok, u assolutament minghajr pregudizzju ghal fuq premess, kull kontegg dwar kumpens pretiz mis-socjeta` konvenuta rikonvenjenti ikun irid ta` bilfors jiehu in konsiderazzjoni l-ispejjez estensivi maghmula mill-eccipjenti in konnessjoni max-xoghol fil-barriera in kwistjoni, kif ukoll kull konsiderazzjoni ohra kummercjali in konnessjoni ma` l-istess.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjonijiet guramentati relattivi;

Rat id-decizjoni ta` din il-Qorti tal-4 ta` April, 2002, li in forza taghha cahdet l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti, bl-ispejjez kontra taghhom, u ddikjarat li hija ghandha s-setgha li tisma` l-kawza mressqa mill-atturi u l-azzjoni rikonvenzjonali tal-istess konvenuti;

Semghet il-provi li ressqu l-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezebiti;

Semghet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat in-noti tal-osservazzjonijiet tal-partijiet;

Rat li l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi b`konvenju iffirmat fid-19 ta` Dicembru, 1995, is-socjeta` konvenuta obbligat ruhha li tbiegh lill-atturi, li obbligaw ruhhom li jixtru, bicca art is-Siggiewi tal-kejl ta` circa 8 itmiem, li minnhom 3 itmiem kienu diga` qed jinhadmu bhala barriera. Fuq l-istess konvenju is-socjeta` konvenuta obbligat ruhha li tittrasferixxi *"il-permess tal-*

barriera numru sbatax". L-atturi qed jilmentaw li l-konvenju hu null peress li karpit b`vizzju ta` kunsens minhabba dolo u zball ta` fatt; huma qed iressqu dan l-ilment a bazi tal-allegazzjoni li s-socjeta` konvenuta ma kellhiex permess ghall-barriera numru sbatax, u ghax l-art li kellha tigi trasferita ma setghetx tintuza bhala barriera peress li kienet sprovvista mill-licenzji u l-permessi mehtiega, u fil-fatt, l-atturi gew imwaqqfa mill-awtoritajiet kompetenti milli jkomplu jisfruttaw l-istess art. L-atturi qed jitolbu l-hlas tad-danni minhabba l-agir doluz tal-konvenuti.

Il-konvenuti qed jichdu dawn l-allegazzjonijiet u qed jissottomettu li l-atturi kienu konxji tas-sitwazzjoni rigwardanti din l-art. Fil-fatt, huma jaghmlu riferenza ghal klawsoli 5 u 6 tal-konvenju fejn hemm stipulat x`jigri f`kaz li l-awtoritajiet kompetenti iwaqqfu lill-atturi (kompraturi) milli jahdmu u jisfruttaw il-barriera; fil-klawsola 5, fil-fatt, hemm stipulat li f`kaz li l-atturi jigu mwaqqfa fl-uzu tal-art, huma jkunu jistghu jissospendu l-pagamenti miftiehma bhala hlas tal-art, izda ma jkollhomx dritt li jithallsu lura l-pagamenti li jkunu ghamlu sa dak iz-zmien, la li jithallsu ghad-danni li jistghu jsofru, u lanqas li jigu kkumpensati ghal benefikati li jkunu setghu ghamlu fil-barriera. Fil-klawsola 6, mbaghad, jinghad li l-kuntratt finali kellu jsir fi zmien tlett xhur mill-hrug tal-permess mill-awtoritajiet kompetenti jew fi zmien erba` snin u sitt xhur ( li seta` jigi imgedded ghal darba ohra ghall-erba` snin u sitt xhur ohra) mid-data tal-konvenju, skond liema terminu jigi l-ewwel.

Wara li sar il-konvenju, l-atturi hadu pussess tal-art u bdew jaghmlu uzu minnha bhala barriera. Ghal ewwel ma jidhirx li nqalghu problemi, tant li fl-1997, tnejn mill-kompraturi originali, Anglu Spiteri u Frans Camilleri, nqalghu minn negozju, u dahlu minflokhom l-ahwa l-ohra ta` Michael Tanti, l-atturi f`din il-kawza. Fit-30 ta` Ottubru, 1998, l-atturi ircevew Avviz biex jieqfu mix-xoghol fil-barriera li inhareg mill-Awtorita` tal-Ippjanar. Nonostante l-hrug ta` dan l-Avviz, l-atturi komplew jisfruttaw il-barriera u jhallsu l-pagamenti mensili miftiehma fuq il-konvenju. L-atturi, b`kollox, damu 4 snin jahdmu l-barriera sakemm, eventwalment, waqfu jaghmlu uzu minnha. Il-konvenju

skada fil-19 ta` Gunju, 2000, sa liema data, la kien hareg permess ghall-uzu tal-art in kwistjoni bhala barriera u lanqas ma l-istess konvenju gie imgedded, u dan minn ebda parti.

Jirrizulta wkoll mill-provi li wara li skada l-konvenju, il-konvenuti bieghu l-art lis-socjeta` AM Developments Ltd (u dana b`kuntratt tat-3 ta` Awissu, 2000), u li wara li saret applikazzjoni ghal permess ghall-uzu tal-art bhala barriera, inhareg il-permess fl-10 ta` Lulju, 2002.

Il-bazi tal-azjoni attrici hija li l-konvenju tad-19 ta` Dicembru, 1995, huwa null peress li l-kunsens taghhom ghall-istess att kien vizzjat minhabba zball ta` fatt u qerq adoperat mill-konvenuti fil-konfront taghhom; il-qerq jaghti lok ghar-rexissjoni tal-kuntratt meta raggiri uzati minn parti wahda fuq il-kuntratt jinducu lill-parti l-ohra fi zball dwar xi elementi tal-kuntratt. F`kull kaz, l-izball irid ikun skuzabbli. Fil-kuntest ta` zball unilaterali ntqal mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawza <u>“Psaila vs Ciantar”</u>, deciza fl-30 ta` Gunju, 1947, illi *“min jobbliga ruhu biex jixtri fond ghax kien taht zball fuq is-sostanza jew il-kwalita` sostanzjali tal-fond, mhux obbligat jersaq ghall-kuntratt definitiv biex jadempixxi l-obbligazzjoni, kemm–il darba dak l-izball, barra milli kien sostanzjali, <u>kien ukoll skuzabbli”</u>.*

Dan il-principju gie applikat f`diversi sentenzi ohra. Hekk, fil-kawza <u>“Pisani vs Mamo”</u>, deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fis-7 ta` Novembru, 1933, intqal li *“la dottrina da accettarsi nella soggetta materia e` quella secondo qui l`errore non puo` addursi quando e` effetto di grande negligenza, per cui il contraente avrebbe potuto accorgersi dell`errore anche con lieve diligenza, perche` in tal caso e` da applicarsi la massima qui sua culpa damnum sit, non videtur damnum sentire”*. Aktar qabel, l-istess Onorabbli Qorti, fil-kawza <u>“Mifsud vs Bonnici”</u>, deciza fl-4 ta` Gunju, 1910, kienet osservat illi *“e` mestiere osservare che ogni uomo savio e prudente prima di fare una promessa, deve prendere le necessarie cautele esatte dal proprio interesse, e se egli non le ha prese, la legge non gli deve ne` protezzione ne` difesa”*. Dan il-principju gie ribadit, wara studju dettaljat tal-Istitut, mill-

Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawza klassika "Cutajar vs Petroni", deciza fil-15 ta` Lulju, 1969, li kkonkludiet l-istudju taghha in subjecta materja billi osservat li *"l-izball bizzejjed li jkun unilaterali, basta jkun determinanti u skuzabbli"*. (ara wkoll "Borg noe vs Grima et", deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Kummerc fit-3 ta` Gunju, 1994, u "Spiteri vs Associated Supplies Ltd", deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fl-20 ta` Ottubru, 2003).

Ghar-rigward ta` l-izball indott b`qerq, intqal li ghalkemm l-effett tal-ghemil doluz ma hemmx bzonn li jaqa` fuq is-sustanza tal-oggett tan-negozju li jkun, huwa xorta wahda mehtieg li jkun skuzabbli. Fil-kawza "Piscopo vs Filletti", deciza minn din il-Qorti fis-16 ta` Gunju, 2003, intqal li *"ma jistax jigi allegat frode meta l-fatti kienu facilment accertabbli; ikun tassew facli kieku kellu jigi accettat illi bl-iskuza ta` l-allegata mala fede da parti ta` wiehed mill-kontraenti, il-kontraent l-iehor japprofitta ruhu biex jezimi ruhu mill-obbligu li ma jirrispettax il-pattijiet jew biex ihassar u jannulla ftehim konkluz"*. Hekk ukoll fil-kawza "Portelli vs Felice", deciza minn din il-Qorti fit-28 ta` Lulju, 2004, intqal *"illi l-qerq ma jistax jigi allegat meta l-fatti setghu jigu stabiliti bla xkiel jew diffikulta zejda mill-parti li tallega l-qerq, ghaliex f`kaz bhal dan ix-xilja ta` qerq ma tkunx ghajr skuza facli biex wiehed jahrab milli jwettaq ir-rabtiet li jkun dahal ghalihom mal-persuna li allegatament uzat il-qerq*". (ara wkoll "Zammit noe vs Fenech et", deciza ukoll minn din il-Qorti fl-4 ta` Marzu, 2004).

Wara li l-Qorti ezaminat il-provi prodotti, thoss li mhux biss ma jirrizultax qerq adoperat mill-konvenuti, izda l-izball li l-kompratur qalu li waqghu fih ma jistax jitqies skuzabbli. F`ebda moment ma jirrizulta li l-konvenuti stqarrew li l-art in vendita kienet munita b`permess ghall-uzu taghha bhala barriera. Il-kompraturi setghu kellhom dik l-impressjoni meta iffirmaw il-konvenju, izda l-qari tal-konvenju kellu mill-ewwel juri lill-kompraturi li permess ghall-barriera ma kienx hemm. Il-klawsola 5 tal-konvenju issemmi l-possibilita` li x-xoghol ta` tqattieh tal-gebel jitwaqqaf mill-awtoritajiet koncernati, fil-waqt li klawsola 6 tindika b`mod car li permess ma kienx hemm ghax tistipula li l-kuntratt finali kellu jsir fi zmien tlett xhur *"minn*

meta johrog il-permess mill-awtoritajiet kompetenti ta` barriera". Din l-ahhar klawsola kellha isservi bhala konferma cara li permess ghall-uzu tal-art bhala barriera ma kienx ghad hemm. Kif osservat l-Onorabbli Qorti tal-Kummerc fil-kawza kwotata "Borg noe vs Grima et", parti fuq kuntratt ma jistax jistrieh fuq l-impressjoni tieghu, meta d-dokument li iffirma kien jindika car li dik l-impressjoni kienet zbaljata. Kif qalet ukoll l-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawza "Chetcuti et vs Uranus Co. Ltd", deciza fit-8 ta` Gunju, 1999, indipendentement minn dak li jista` jirrizulta bhala ftehim jew arrangement, fuq kollox jipprevali dak li effettivament jitnizzel fuq l-iskrittura.

Iz-zieda tal-klawsola 10 mal-konvenju ma tissufragax lill-atturi. Dik il-klawsola tirreferi ghal permess fuq barriera ohra (barriera numru 17 gewwa Hal Kirkop), u l-kompraturi ma kellhomx jahsbu li dik il-barriera kienet l-istess wahda in vendita`, peress li fid-deskrizzjoni tal-art meritu tal-konvenju, ghalkemm l-art hi deskritta b`mod dettaljat, ma hemm ebda referenza ghan-numru 17, bhala n-numru tal-barriera. Dik il-klawsola numru 10 ma tirreferix ghall-permess tal-barriera indikata fil-konvenju, izda tirreferi ghall-barriera ohra u dan kellu jkun car ghall-kompraturi, u jekk le, kellu jirrizultalhom b`semplici mistoqsija lill-vendituri fuq il-konvenju. In-Nutar Joseph Lia, li irredga l-konvenju, xehed li mid-diskussjonijiet kien fehem li l-obbligazzjoni assunta f`dik il-klawsola kienet fis-sens li l-vendituri fuq il-konvenju, li kellhom il-permess sbatax fuq art ohra, jittrasferixxu dak il-permess fuq l-art meritu tal-konvenju. Din l-obbligazzjoni kienet saret peress li, dak iz-zmien, l-usanza kienet li meta persuna tesawrixxi barriera li ghaliha kellha l-permessi mehtiega, setghet titrasferixxi l-permess fuq barriera ohra. Peress li l-barriera numru 17 kienet ezawrita, l-hsieb kien li, jekk tinqala problema dwar l-uzu tal-barriera meritu tal-konvenju, issir talba biex il-permess fuq il-barriera numru 17 iddur fuq dik meritu tal-konvenju. Il-Qorti tqies li l-attur Michael Tanti, li f`idejh l-ahwa kienu jhallu l-kwistjoni tal-permessi, kien jaf b`din is-sitwazzjoni. Fil-fatt, meta l-Awtorita` tal-Ippjanar bdiet tinvestiga l-uzu tal-art gewwa s-Siggiewi, dan Michael Tanti haseb li jkun ahjar li jkollu l-permess fuq ismu. Avvicina ghal dan il-ghan lil Sammy

Mifsud, li qallu li ma kienx hemm diffikulta` biex idawwar il-permess (li, sa dak iz-zmien, kien ghadu fuq isem Francis Galea). Biex il-permess mill-barriera 17 seta` jdur fuq barriera ohra, kien mehtieg li l-permess ikun vigenti u mhallas sa dak inhar. Peress li l-konvenuti kienu abbandunaw il-barriera numru 17, ghal tul ta` snin kien waqfu igeddu l-permess, u biex setghet issir applikazzjoni ghat-trasferiment tal-permess, kien mehtieg li jithallsu l-arretrati. Dawn, fil-fatt, thallsu f`daqqa, u kien Michael Tanti stess li hallas il-permess fuq barriera 17 ghall-erba` snin ta` qabel.

Sfortunatament ghall-partijiet, wara li sar dan il-hlas u saret l-applikazzjoni ghat-trasferiment tal-permess, inbidlet is-sistema tal-hrug ta` permessi, b`mod li ma kienx aktar koncess trasferiment ta` permess minn barriera ghal ohra. Kien mehtieg, ghalhekk, li issir applikazzjoni gdida biex tkopri l-art gewwa s-Siggiewi meritu tal-konvenju. Gie inkarigat il-perit Alan Saliba biex jiehu hsieb din il-procedura, u dan, peress li kien jaf li l-art kienet f`idejn Michael Tanti, talab lil dan jiffirmalu l-applikazzjoni. Fil-fatt, l-attur Michael Tanti, iffirma l-applikazzjoni ghal permess tal-uzu tal-art meritu tal-konvenju bhala barriera, u din giet sottomessa fuq ismu lil Awtorita` tal-Ippjanar. Tul dan iz-zmien kollu, ix-xerrejja fuq il-konvenju baqghu jaghmlu uzu tal-art bhala barriera u jhallsu l-pagamenti mensili kif miftiehem fuq il-konvenju, u s-Sur Tanti ippartecipa f`dawn il-proceduri minghajr ebda oggezzjoni jew riservi. Dan juri, fil-fehma tal-Qorti, li hu kien jaf mill-bidu nett x`kienet is-sitwazzjoni tal-barriera. Il-vendituri ma ngannawx lix-xerrejja, u poggew il-karti fuq il-mejda. Il-konvenju stess jindika b`mod car li fuq l-art ma kienx hemm permess, u jekk stess, dak il-hin, ma fehemx x`kien hemm miktub, ma kellux jiffirma l-konvenju qabel ma jitlob spjegazzjoni cara tal-ftehim u l-implikazzjonijiet tieghu. Dan jghodd wkoll ghax-xerrejja l-ohra li iffirmaw il-konvenju.

Anke jekk ix-xerrejja, ghall-grazzja tal-argument, gew zgwidati dwar il-permessi fuq l-art, huma ghandhom jitqiesu li irratifikaw dak l-att, meta sussegwentement, Michael Tanti iffirma l-applikazzjoni ghal hrug tal-permess.

F`dak il-mument kellu zgur jinduna li l-art ma kienetx koperta bil-permess, izda ma talabx it-thassir tal-konvenju, imma hu u x-xerrejja l-ohra ratifikawh billi baqghu jahdmu u juzufruxxu l-art, baqghu jhallas il-pagamenti mensili dovuti skond il-konvenju, u applikaw fuq isem Michael Tanti ghal hrug tal-permess. Din ir-ratifika, a tenur tal-artikolu 1227 tal-Kodici Civili, twassal ghall-ftehim ikollu effett shih bejn il-partijiet.

Ghal kull buon fini jinghad li ghalkemm il-permess fuq il-barriera 17 ma kienx fuq isem il-venditur fuq il-konvenju, izda fuq isem certu Francis Galea, dan ma jgibx ghan-nullita` tal-konvenju jew ghal xi agir qarrieqi da parti taghhom.  Kif qalet l-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawz "Zahra vs Cutajar", decza fil-25 ta` Frar, 2005 *"il-weghda ta` bejgh hija valida anke jekk min ikun qed iwieghed li jbiegh ma jkunx is-sid tal-haga li fuqha jkun sari l-qbil, u zzid li f`kaz simili l-venditur prospettiv ghandu l-obbligu li jakkwista l-haga mwieghda biex ikun jista` jbieghha"*.

It-talba tal-atturi biex il-konvenju iffirmat fil-19 ta` Dicembru, 1995, jigi dikjarat null u bla ebda effett ma tistax tigi milqugha peress li ma jirrizultax vizzju tal-kunsens.

Fil-kuntest tat-talbiet l-ohra tal-atturi u tal-kontro-talba tal-konvenuti, il-Qorti, f`dan l-istadju, tinnota li dak il-konvenju baqa` ma giex mgedded u skada fil-19 ta` Gunju, 2000. jidher li b`Ittra Ufficcjali tat-12 ta` Gunju, 2000, il-vendituri fuq il-konvenju interpellaw lill-atturi biex jersqu ghat-tigdid tal-konvenju, izda wara li l-atturi, b`Ittra Ufficcjali tas-27 ta` Gunju, 2000, infurmaw lill-vendituri li huma ma setghux jersqu u jaddivjenu ghat-tigdid mitlub, hadd mill-partijiet ma ha passi ulterjuri ghall-esekuzzjoni tal-konvenju, bir-rizultat li hemm qbil li l-konvenju issa skada (il-vendituri, fil-fatt, bieghu l-istess art lill-terzi b`kuntratt fl-atti tan-Nutar Dottor Pierre Cassar tat-3 ta` Awissu, 2000).  Darba hu hekk, ebda parti ma tista tistrieh fuq il-konvenju, u l-partijiet iridu jitpoggew fil-posizzjoni li kienu qabel l-iffirmar tal-konvenju.  Biex parti fuq konvenju tkun tista` tenforza xi kondizzjonijiet li jkunu gew stipulati fl-istess konvenju, dak il-konvenju jrid jinzamm haj kif titlob il-ligi, u dan

specifikament, billi l-parti interessata titlob l-esekuzzjoni tieghu. Jekk ma tigix segwita l-procedura kontemplata fil-ligi ghat-twettiq tal-weghda ta` bejgh, l-effetti ta` dik il-weghda jispiccaw: ara "Del Negro vs Grech", deciza minn din il-Qorti fl-10 ta` Jannar, 1994. L-Onorabbli Qorti tal-Appell, fil-kawza "Brownrigg et vs Camilleri", deciza fit-22 ta` Frar, 1990, kienet osservat li la darba l-effetti tal-konvenju thallew jiskadu, ma tistax issir talba ghad-danni derivanti mill-fatt li l-kuntratt ma setax isir; biex wiehed jitlob id-danni, irid jitlob l-esekuzzjoni tal-konvenju u, f`kaz li dan ma jkunx jista` jsir, il-hlas tad-danni a tenur tal-artikolu 1357(1) tal-Kodici Civili, (ara wkoll "Camilleri vs Agius et", deciza minn din il-Qorti fit-30 ta` Novembru, 1998, u "Mangion vs Farrugia et", deciza wkoll minn din il-Qorti fit-30 ta` Mejju, 2005, fejn intqal li *"f`kaz fejn konvenju jiskadi minghajr hadd mill-kontendenti ma jimplimenta dan il-konvenju fit-terminu tal-validita` tieghu, u lanqas ma jiehu mizuri gudizzjarji li trid il-ligi biex jinforzaw id-drittijiet u obbligi reciproci stipulati fil-konvenju, ifisser li l-partijiet jirritornaw ghall-istatus quo ante"*).

Fil-kawza "Said vs Bonello Ghio", deciza minn din il-Qorti fl-20 ta` Frar, 2004, intqal hekk fuq din il-materja:

"Mill-Kumpless ta` provi prodotti hu ovvju li t-talbiet attrici ghandhom jigu akkolti u l-konvenuti ghandhom jigu kundannati jirrifondu l-ammont ta` tmint`elef liri maltin (Lm8000) lill-atturi. Jirrizulta mill-konvenju in kwistjoni li dak li thallas mill-atturi lill-konvenuti kien bhala depositu akkont tal-prezz u ma thallax bhala kapparra. Stante li l-att definittiv ta` kompra-vendita` ma gie qatt pubblikat, konsegwentement l-atturi ghandhom id-dirtt li l-istess ammont jigi lilhom rifus. Il-konvenuti setghu agixxew skond il-ligi biex igielu lill-atturi jersqu ghall-att definittiv ta` bejgh. Ex admissis il-konvenuti naqsu li jaghmlu l-proceduri kollha li trid il-ligi f`dan ir-rigward u ghalhekk jigi li l-konvenuti ghazlu li ma jipprocedux kontra l-atturi sabiex dawn jigu kundannati jersqu ghall-att definittiv. Il-konvenuti llimitaw ruhhom li jinterpellaw ufficjalment lill-atturi pero` naqsu li jagixxu b`citazzjoni kontra l-atturi ghal dan il-ghan kif trid il-ligi;

Minhabba dan kollu skond il-ligi u skond il-gurisprudenza nostrana l-konvenuti lanqas ma ghandhom id-dritt li jitolbu hlas ta` danni minhabba li l-atturi naqsu li jersqu ghall-att definittiv ta` bejgh. Fil-kontro-talba l-konvenuti jippretendu li huma sofrew danni minhabba l-agir tal-atturi meta dawn ma addivjenewx ghall-att definittiv ta` bejgh u ghalhekk il-konvenuti qed jitolbu li jigu likwidati dawn id-danni u konsegwentement l-atturi jigu kundannati jhallsu d-danni hekk likwidati;

Hawnhekk l-artikolu rilevanti tal-Kodici Civili hu l-artikolu 1357. Dan l-artikolu basikament jipprovdi li weghda ta` bejgh jew ta` xiri ta` immobbli, jekk accettata, ggib l-obbligu li jsir il-bejgh jew "jekk il-bejgh ma jkunx jista` izjed jsir" iggib l-obbligu li jithallsu d-danni konsegwenzjali. L-istess artikolu jkompli jipprovdi li l-effetti tal-weghda jispicca meta jghalaq iz-zmien miftiehem bejn il-partijiet. Dana sakemm, pero` l-accettant tal-weghda ma jsejjahx lill-parti l-ohra b`att gudizzjarju, presentat qabel ma jghaddi z-zmien tal-weghda, sabiex jaghmel il-bejgh u sakemm, jekk dan tal-ahhar jonqos li jaddivjeni ghall-att definittiv ta` bejgh, ma ssirx talba f`dan is-sens b`citazzjoni fiz-zmien stipulat fl-istess artikolu;

Gie diversi drabi deciz li t-talba ghad-danni mhux sostenibbli jekk ma tigix segwita l-procedura kollha li hi indikata fl-imsemmi artikolu 1357 u cioe` li ssir interpellazzjoni b`att ufficcjali qabel ma jiskadi l-konvenju u tigi prezentata citazzjoni fiz-zmien li trid il-ligi. (Vide Qorti ta` l-Appell – 22 ta` Frar, 1990 – "M. Brownrigg et vs Taddeo sive Teddy Camilleri"; Prim Awla tal-Qorti Civili – 30 ta` Novembru, 1998 – "Carmelo Silvio vs Loreta Casha"). Ghalhekk jekk il-konvenuti bhala parti fil-konvenju in kwestjoni naqsu li jaghmlu c-citazzjoni fiz-zmien li trid il-ligi ma jistghux jaghmlu talba bhal dik li ghamlu fil-kontro-talba;

Skond il-gurisprudenza jekk ma jsirux il-proceduri kollha li trid il-lig, cioe` l-att gudizzjarju u c-citazzjoni, l-konvenju jitlef l-effikacja tieghu u jiskadi u malli hekk jiskadi il-partijiet jergghu lura ghal posizzjoni taghhom kif kienet

qabel ma gie ffirmat l-istess konvenju. Il-ligi tikkontempla danni naxxenti minn konvenju biss meta l-bejgh ma jkunx jista` jsir izjed. Hu ovvju li l-konvenuti ma jistghux jilmentaw li l-bejgh ma setax isir meta huma naqsu li juzaw il-mezzi kollha li tghatihom il-ligi biex jinforzaw li jsir l-istess bejgh”.

Isegwi allura, li l-atturi ghandhom dritt ghar-rifusjoni tad-depozitu mhallas (total ta` Lm49,000, cioe`, Lm10,000 mal-konvenju u 39 pagamenti ta` Lm1000 il-wahda ai termini tal-konvenju), izda mhux ghal danni ohra.

Fuq kollox, din il-Qorti ghandha d-dubju taghha dwar kemm l-atturi sofrew danni li ghalhom jistghu jwiegbu l-konvenuti. Gia intwera li, mal-iffirmar tal-konvenju, l-atturi kienu jafu, jew kellhom ikunu jafu li fuq l-art in vendita ma kienx hemm permessi. Il-konvenuti weghdu li jakkwistaw il-permess relattiv; hasbu li dan setghu jaghmluh billi jittrasferixxu permess minnu sit ghal-iehor, kif kienet il-prassi dak iz-zmien. Meta l-Gvern waqqaf din il-prassi (u att tal-ammistrazzjoni huwa ekwivalenti ghal forza maggjura: ara “German vs Apap Bologna”, deciza minn din il-Qorti fit-12 ta` Marzu, 1953), applikaw ghal permess gdid ghall-art meritu tal-konvenju. Ghal hrug ta` dan il-permess ma kienx hemm problemi, tant li wara li l-applikazzjoni giet processata l-permess hareg fl-10 ta` Lulju, 2002.

L-atturi jirreklamaw ukoll spiza ta` Lm24,000 ghal xiri ta` makkinarju gdid. Din in-nefqa, pero`, kienet nefqa kapitali mehtiega biex setghu iwettqu l-qtugh tal-gebel, u kwindi spiza relattata man-negozju li dahlu fih. Wara li ghamlu uzu minn dawn il-magni ghal erba` snin shah, hu mistenni li dawn igarbu deprezzament fil-valur taghhom.

Il-konvenuti, fil-kontro-talba taghhom, qed jitolbu li l-atturi jigu kkundannati jhallsu kumpens ghal beneficcju li hadu mill-uzu tal-art. Il-Qorti tqies li din it-talba hi gustifikata. Hu veru li l-atturi gew awtorizzati jinqedew mill-art mal-konvenju, pero`, la darba l-konvenju thalla jiskadi, l-effetti tieghu spiccaw u kollox irid jigi riprestinat fl-*istatus quo ante*. L-art u l-makkinarju meritu tal-konvenju gew ritornati

lill-vendituri prospettivi, pero`, l-art giet ritornata b`gebel nieqes, gebel li issa ma jistax jigi riprestinat ghax intuza ghal kostruzzjoni. F`dawn ic-cirkustanzi, ma jkunx gust li l-atturi jzommu l-beneficcju li hadu mill-art (ara, bhala rifless fuq dan, il-kawza “Cassar vs Farrugia”, deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fit-3 ta` Settembru, 1993).

Biex kollox jitqieghed fl-istat ta` qabel l-iffirmar tal-konvenju, l-atturi jridu jiehdu lura d-depositu, u l-konvenuti jridu jiehdu l-art fl-istat li kienet, u jekk dan mhux aktar possibbli, kumpens ghat-tnaqqis fil-valur taghha (dan kollu, kif inghad, inattes it-termini tal-konvenju li meta skada spicca bla effett).

Dwar il-valur tal-gebel maqtugh, hemm disgwid bejn il-periti taz-zewg partijiet. Il-perit Anthony Galea tal-atturi qal li l-valur kien ta` Lm96,952, waqt li l-perit Alan Saliba ikkalkula li l-valur kien ta` Lm176,800. Iz-zewg periti jaqblu dwar il-volum tal-gebil uzat, izda ma jaqblux dwar il-kwalita tal-gebla (bil-perit Galea jinsisti li kien hemm aktar gebla ta` kwalita` inferjuri (tat-tip soll) milli jghid il-perit Saliba), fuq il-percentagg li ghandu jinghata ghal hela li wiehed jistenna f`dan it-tip ta` xoghol (bil-perit Galea jattribwixxa figura ta` 20% kontra l-10% fil-mija tal-perit Saliba), u l-prezz ta` kull vjagg (bil-perit Galea jghid li l-prezz kien ta` Lm3 ghal kull vjagg ta` gebla tajba u Lm1.50 ghall-kull vjagg ta` gebla soll, u l-perit Saliba jaghti figura *average* ta` Lm4 bhala l-prezz ta` kull vjagg gebel).

L-atturi pprezentaw ukoll l-*audited accounts* tal-kumpanija taghhom, C.S.T. Company Ltd, li biha kienu joperaw il-barriera. Dawn l-accounts gew konfermati mill-accountant u l-awditur tal-kumpanija, u jindikaw qligh fuq medda ta` erba` snin (mill-1996 sal-1999) ta` Lm9,756. Il-Qorti tinnota, pero`, li f`uhud mill-accounts hemm riserva fis-senes li peress li s-sistema ta` kontroll intern tal-kumpanija hija dipendenti fuq l-involviment dirett tad-diretturi u tal-azjonisti, l-awditur *“have accepted assurances from them that all the company`s transactions have been reflected in the records”*. Il-Qorti, ghalhekk, meta tqies ir-realta` tal-hajja, ma tistax taccetta dawn l-accounts b`ghajnejha maghluqa. Ovvjament, min-naha l-

ohra, ma tistax tqies il-valur tal-gebda uzata minghajr ma tikkunsidra wkoll l-ispiza mehtiega biex taqta` u tobbrox dik il-gebla, ghax anke jekk l-art inghatat lura lill-konvenuti fl-istat originali taghha (jigifieri, kif kienet dak inhar tal-konvenju), il-konvenuti kienu xorta jehtiegilhom jinvolvu ruhhom fi spejjez biex huma juzufruwixxu mill-prodott tal-art.

Il-Qorti wara li qieset ir-rapporti mhejjija mill-periti tal-kontendenti, u il-kwalita` tal-gebla fil-barriera in kwistjoni u qieset ukoll l-ispejjez involuti fil-qtugh tal-gebel u konsiderazzjonijiet ohra tqies li l-valur tal-gebel uzufruwit mill-atturi fuq perjodu ta` erba` snin jammonta ghal Lm20,000.

Ghar-rigward tat-tielet eccezzjoni tal-konvenuti, il-Qorti thoss li din mhux mehtieg li tigi trattata peress li sejra tillibera lill-konvenuti ahwa Mifsud personalment mill-osservanza tal-gudizzju.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premessi, tiddisponi mill-kawza billi fl-ewwel lok, wara li tilqa` t-tieni, ir-raba` u l-hames eccezzjoni tal-konvenuti, tichad it-talbiet attrici mill-ewwel sat-tlieta u mill-hames sas-seba`, izda wara li tichad mis-sitta sad-disa` eccezzjoni tal-konvenuti, tilqa` r-raba` talba attrici, u tikkundanna lis-socjeta` Ta` Tunis Limited tirrifondi lill-atturi s-somma ta` Lm49,000 (disgha u erbghin elf lira Maltin) imhallsa bhala depozitu fuq il-konvenju; fit-tieni lok, tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-tielet eccezzjoni tal-konvenuti u tillibera lill-konvenuti Sammy u Joseph ahwa Mifsud f`isimhom proprju mill-osservanza tal-gudizzju; u fit-tielet lok, wara li tichad l-ewwel u t-tieni eccezzjoni tal-atturi ghat-talbiet rikonvenzjonali, izda wara li tilqa` t-tielet eccezzjoni relattiva, tghaddi biex tilqa` t-talbiet rikonvenzjonali tas-socjeta` konvenuta u tikkundanna lill-atturi jhallsu lis-socjeta` Ta` Tunis Limited is-somma ta` Lm20,000 (ghoxrin elf lira Maltin) rapprezentanti l-valur tal-isfruttament minnhom mwettaq fuq l-art in kwistjoni, f`kull kaz, bl-imghaxijiet legali mid-19 ta` Gunju, 2000, sal-pagament effettiv.

L-ispejjez tal-kawza, hlief dawk relattati mal-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti li, kif gia gie deciz, ghandhom jithallsu mill-konvenuti, ghandhom jithallsu kollha bin-nofs bejn il-partijiet (jigifieri nofs jithallsu mill-atturi u nofs mill-konvenuti).

IMHALLEF

DEP/REG

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------